

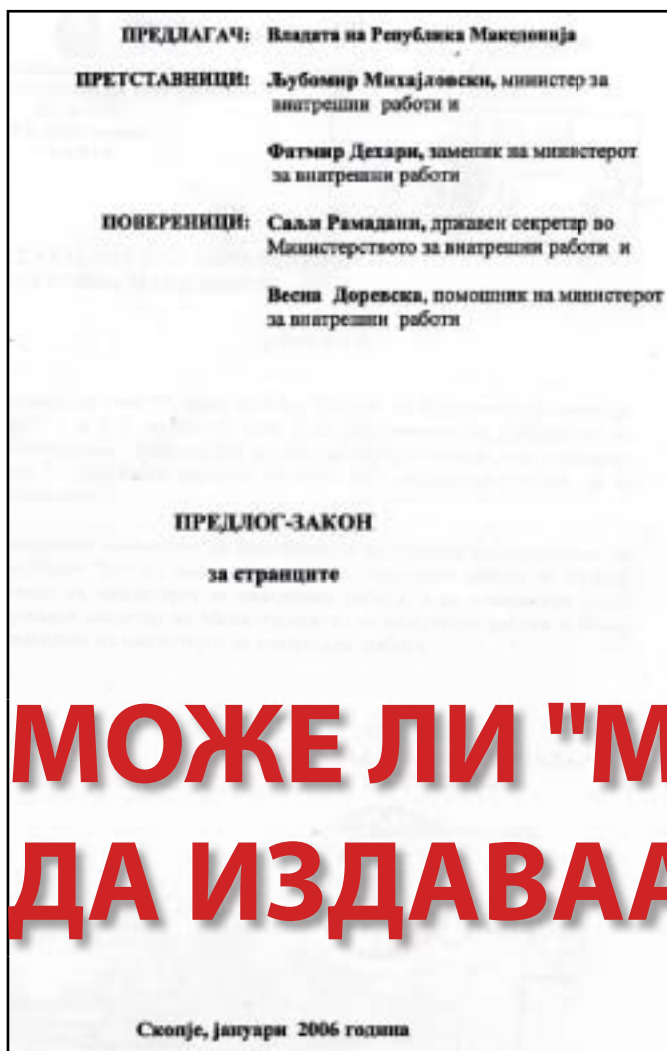
НОВ ЗАКОН ЗА ПРЕСТОЈ НА СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ ВО МАКЕДОНИЈА

Во собраниските комисиони финишира Предлог-законот за странци, кој ја мина првата пречка од процедурата, но сега дополнет со 10 нови правни интервенции ја бара светлината на денот, бидејќи покрива едно мошне суптилно подрачје. Со потпишувањето на Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Македонија, од една страна, и земјите-членки на ЕУ, од друга страна, нашата земја презеде обврска да обезбеди компатибилност на нашето законодавство со европската легислатива. По извршените анализи за компатибилноста на стариот Закон за движење и престој на странци, објавен и дополнет ("Службен весник на РМ", бр.36/92, 66/92, 26/93 и 45/2002), со европските правила, констатирано е дека има потреба од донесување нов закон, со кој ќе се нормираат условите под кои странците можат да влегуваат, престојуваат и да ја напуштаат територијата на Македонија. Нивното движење и престој го контролира Министерството за внатрешни работи, кое неодамна и се огласи во врска со случајот "Ел Масри", кој станал тогашна тема по откривањето на тајните затвори на ЦИА. Меѓутоа, и пред појавувањето на овој случај, контроверзните странци или потенцијалните непријатели на националната

во десетина члена, и тоа особено во некои делови кои регулираат процедури по одредени прашања", истакна претставникот на МВР, Весна Доревска, пред членовите на Законодавно-правната комисија.

Според неа, Законот за странци содржи квалитетни одредби, кои ги дефинираат условите за влез на странците на територија на РМ, а предвидува и сосема нови категории визи, со цел хармонизација на визниот режим на Македонија. Овој Предлог-закон ја дефинира и постапката за издавање визи, која досега е во надлежност на МВР, но со овој Закон треба да премине во рацете на Министерството за надворешни работи. Поради ова, се наметнува прашањето како нашите дипломатско-конзуларни претставништва ќе ја преземат одговорноста за издавање визи, кога не постои Закон за надворешни работи, а истовремено се пројавени низа сериозни кадровски проблеми од типот шофер да преименува имиња на македонски градови, потоа "молери да издаваат визи" за проблематични типови, кои ја загрозуваат националната безбедност итн.

"Во однос на издавањето дозволи за привремен и постојан престој, новите законски решенија го дефинираат

МОЖЕ ЛИ "МО ДА ИЗДАВААТ

Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

безбедност на РМ т.н. терористи, се следат и се контролираат од страна на органите на државата. Нивното движење е во надлежност на македонската полиција, но со новиот Предлог-закон се воведуваат нов вид визи кои ќе ги издава Министерството за надворешни работи. Како тоа ќе се снајде во новата улога, кога во неговото трло блеат многу "овци за стрижење"?

НОВИ КАТЕГОРИИ

"Законот има 158 члена, кои се поделени во 12 глави, односно тематски целини. Во периодот од првата фаза до сега се интервенирало само

Како нашите дипломатско-конзуларни претставништва ќе ја преземат одговорноста за издавање визи, кога не постои Закон за надворешни работи, а истовремено се пројавени низа сериозни кадровски проблеми од типот шофер да преименува имиња на македонски градови, потоа "молери да издаваат визи" за проблематични типови, кои ја загрозуваат националната безбедност итн.

"Визата 'А' е аеродромска транзитна виза, 'Б' е транзитна виза, додека 'Ц' е за краткорочен престој, а визата 'Д' е за долгорочен престој, која е во согласност со стандардите на ЕУ и претставува национална виза", истакнува Светлана Влаховиќ-Димановска, виш советник за правни работи при МВР.

поимот на странска патна исправа, а она што особено е карактеристично ја зајакнува и казнената политика во однос на илегалната миграција. Значи, нема големи промени меѓу понудениот текст во првата и во втората верзија, освен во овие десеттина члена", изјави Весна Доревска, помошник на министерот за внатрешни работи.

Пратеникот на СДСМ, Зоран Томиќ, оцени дека станува збор за квалитетен закон, со кој се уредуваат условите за влез, напуштање и престој на странци во нашава земја, како и нивните права и должности.

"Користени се многу меѓународни документи од кои се црпат искуства.

На одреден начин се зацврстуваат условите за престој на странци, а тоа е добро за безбедноста, но и од секаков друг аспект - економски, социјален итн.", наведува Томиќ.

Неговиот колега, Јанакие Витановски, го прераскажа Законот, без да води сметка за својот имиџ на пратеник. Оракторските вештини требаше да му ги препушти на некој друг, кој во улога на Демостен, ќе стана ѕвезда благодарение на некој нов Александар Македонски. Вака само се избламира пред пошироката јавност. Дали сакаше нешто да каже или тоа не умееше да го пренесе, е прашање на природата, бидејќи дарбата за ораторство е Божја доблест.

"Сметам дека овој Закон е исклучително добар и усогласен со европското законодавство и ги содржи стандардите и мерките за еден ваков Закон, односно ги регулира прашањата за влез и за излез на лицето од РМ", истакна Витановски.

Тој смета дека МВР со голе-

средства за издржување, како за периодот на својот престој, така и за враќање назад.

НАПУШТАЊЕ НА ПРАКТИКАТА

Новина во Законот претставуваат визите.

"Една од најголемите новини е воспоставувањето на новиот визен систем. Значи, се напуштаат досегашните видови виза, кои ги познаваше Законот за движење и престој на странци, кој се применува во овој момент. Со Предлог-законот за странци се предвидуваат сосема нови видови виза, кои се во согласност со ЕУ стандардите и со општите конзуларни упатства на дипломатско-конзуларните мисии. Тоа се визите 'А', 'Б', 'Ц' и 'Д'. Визата 'А' е аеродромска

се претставништвата на МНР на Македонија.

"Значи, се напушта досегашната практика во која МВР имаше големи ингеренции. Сега единствен орган кој ќе одлучува за издавањето визи е МНР, а визите ќе ги издаваат дипломатските и конзуларните претставништва на Република Македонија во странство. Исклучок се прави само врз основа на согласност на МНР, кога визите може да ги издава МВР, но само на граница и доколку бидат исполнети определени законски услови", вели Влаховиќ-Димановска.

Во однос на тоа кога ќе се применуваат овие виза, Законот предвидува, пред сè, одложена примена, односно ќе се применуваат една година од денот на неговото донесување. Значи, во текот на една година МВР и МНР, како над-

виза во форма на налепница. Законот ги определува нивните карактеристики, од каков материјал ќе бидат изработени и со какви својства, односно заштитни елементи", вели правниот советник на МВР.

Кои се правата на странците?

Пред сè, странците ќе можат слободно да се движат, доколку ги исполнуваат условите за влез на територијата на РМ. Сè зависи врз која основа тие влегуваат.

"Со Законот предвидуваме престој до три месеци, со виза или без виза, потоа странецот може да престојува врз основа на дозвола за привремен престој, но тој може да престојува и врз основа на постојан престој. Тука Законот експлицитно ги предвидува правата на странците, кои имаат дозвола на постојан

ЛЕРИ И ШОФЕРИ ОД МНР" ВИЗИ ЗА СТРАНЦИ?

ма одговорност има пристапено кон Законот.

"Со овој Закон ги уредуваме условите за влез во земјава, напуштањето и престојот на странци во РМ. Законот стриктно го утврдува поимот на странец, кој се однесува на лице кое не е државјанин на РМ", објаснува пратеникот Витановски.

Во Законот се содржани сите права и обврски на странците, а контролата на нивното движење и престој ќе ја врши МВР, бидејќи тоа ќе биде одговорно да ги штити границите на РМ и да води контрола кој влегува, а кој излегува од државава.

Во член 9 од Законот е утврден начинот на преминување на границата, а странец законито влегува во РМ доколку уредно го премине граничниот премин. Со член 11 се регулираат условите под кои странец може да влезе во Република Македонија, и тоа да има важечка и призната патна исправа, да поседува важечка виза, а потребно е да има и

транзитна виза, 'Б' е транзитна виза, додека 'Ц' е за краткорочен престој, а визата 'Д' е за долгорочен престој, која е во согласност со стандардите на ЕУ и претставува национална виза", истакнува Светлана Влаховиќ-Димановска, виш советник за правни работи при МВР.

Покрај овие виза, ќе се издаваат и виза на граница и групни виза. Она што е новина за новите виза е тоа што надлежни органи кои ќе одлучуваат за издавањето визи

лежни органи за имплементација на овој Закон, се обврзани да ги донесат подзаконските акти, во кои уште повеќе се прецизира постапката. МНР ќе треба да донесе подзаконски акти, каде уште повеќе ќе се определат условите на издавање виза, продолжување, скратување или поништување виза и другите интервенции, кои сега се елаборирани во Законот за странци.

"Но, тоа не значи само подготвување правна легислатива, туку изработка на нов вид

престој. Во дополнителни услови, за да може странецот да се здобие со дозвола за постојан престој, тој мора да престојува најмалку 5 години непрекинато на територијата на РМ. Но, истовремено странецот мора да има здравствено осигурување, како и средства за издржување, а не смее ниту да претставува опасност за јавниот ред и за националната безбедност. За време на престојот во РМ, во период од 5 години до поднесувањето на барањето за престој, странецот не смее да стори кривично дело за кое е предвидено казна затвор од најмалку една година".

Причини за протерување на странец можат да бидат кривични дела поврзани со производство и пуштање во промет на наркотични дроги и психотропни супстанции и прекурзори, или постојат цврсти докази за неговата намера да изврши такви кривични дела на територијата на РМ. Сите овие дополнителни услови се наведени во Конвенцијата за спроведување на Шенгенскиот договор, кој сега се применува во новиот Закон за странци.